

DATUM
2016-11-11
ERT DATUM
2016-07-11

DIARIENR
2016/140-4
ER BETECKNING
U2016/02014/S

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Vägen in till det svenska skolväsendet (SOU 2016:35)

Statskontoret tillstyrker förslaget om ökade möjligheter att komplettera en utländsk utbildning och förslagen om två nya arbetsmarknadsutbildningar för nyanlända. Statskontoret tillstyrker även förslaget att Skolverket inte ska behöva inhämta yttrande från Universitets- och högskolerådet (UHR), om en utländsk lärar- eller förskollärarexamen ligger till grund för ansökan om lärarlegitimation, om det anses obehövligt. Statskontoret bedömer att utredningens förslag bör bidra till positiva effekter, såväl för enskilda elever och lärare som för det svenska skolväsendet och de integrationspolitiska målen.

Nedan redogör Statskontoret för sina synpunkter på utredningens förslag.

En fungerande valideringsprocess avgörande för att säkra rätt kompetens inom skolväsendet

Statskontoret tillstyrker förslaget om ökade möjligheter att komplettera en utländsk utbildning. Statskontoret delar utredningens bedömning att åtgärderna i förslaget bör ge fler personer förutsättningar att komplettera sina utländska utbildningar och därefter examineras mot någon svensk lärar- eller förskollärarexamen, mot bakgrund av de problem gällande behörighet som utredningen beskriver.

Statskontoret delar utredningens bedömning att utländska yrkeserfarenheter från skola och förskola bättre bör tillvaratas inom det svenska skolväsendet, i synnerhet i ljuset av rådande lärarbrist. Statskontoret vill understryka vikten av en väl fungerande validering av personernas reella kompetenser, för att säkerställa att personerna har förutsättningar att tillgodogöra sig de kompletterande utbildningarna och i förlängningen för att arbeta inom det svenska skolväsendet.

Att Skolverket inte behöver inhämta yttrande i obehövliga fall bör effektivisera handläggningen

Statskontoret delar utredningens bedömning att Skolverket inte ska behöva inhämta yttrande från Universitets- och högskolerådet (UHR) om tidigare yttranden ger Skolverket tydlig vägledning i hur den utländska lärar- eller förskolläraryxamen bör bedömas i det aktuella fallet. Förslaget är viktigt för att effektivisera Skolverkets handläggning och korta personernas väg in till det svenska skolväsendet, i synnerhet mot bakgrund av det prognostiserade antalet ökade utländska ärenden till Skolverket och den stora lärarbristen i landet. Statskontoret tillstyrker därför förslaget om att Skolverket inte ska behöva inhämta yttrande från UHR i det fall det anses obehövt.

Viktigt att Arbetsförmedlingen har rätt förutsättningar att genomföra arbetsmarknadsutbildningarna

Utredningen föreslår två nya arbetsmarknadsutbildningar för nyanlända som omfattas av etableringsuppdraget. Statskontoret tillstyrker förslagen, då det ger förutsättningar att bättre ta tillvara nyanländas arbetslivserfarenhet från skola eller förskola inom det svenska skolväsendet. Fler stödjande resurser i skolan, såsom elevassistenter och studiehandledare på modersmålet, skapar också förutsättningar för lärarna att bli avlastade i undervisningen och att kunna fokusera på sitt kärnuppdrag.

Statskontoret noterar dock att insatsen arbetsmarknadsutbildning har visat sig ha en liten negativ effekt på deltagarnas möjlighet att få ett arbete utan stöd. Arbetsförmedlingen och Riksrevisionen konstaterar att den negativa effekten har sin förklaring dels i att personer har anvisats som inte haft förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen, dels att utbildningen inte endast har använts för att utbilda personer till yrken där det råder brist på arbetskraft.¹ För att utbildningarna ska få effekten att deltagarnas anställningsbarhet inom det svenska skolväsendet ökar är det således viktigt att Arbetsförmedlingen använder de föreslagna arbetsmarknadsutbildningarna som avsett och att myndighetens handläggare har tillräcklig tid och kompetens för att identifiera lämpliga deltagare. Statskontoret har i sin analys av Arbetsförmedlingens interna styrning och utvecklingsarbete konstaterat att kompetensutvecklingen inom myndigheten varit kraftigt eftersatt och att det finns ett stort behov av kompetensutvecklande insatser för att medarbetarna ska klara av uppdraget.²

¹ Arbetsförmedlingen (2015) *Arbetsmarknadsrapport 2015*, s. 8 och Riksrevisionen (2015) *Regional anpassning av arbetsmarknadsutbildning – vilka hänsyn tas till arbetsmarknadens behov?*, RiR 2015:22, s. 11

² Statskontoret (2016), *Analys av Arbetsförmedlingens interna styrning och utvecklingsarbete*, s. 50.

Målgruppen för de föreslagna arbetsmarknadsutbildningarna bör kunna vidgas

Målgruppen för de två föreslagna arbetsmarknadsutbildningarna är nyanlända, vilket av utredningen definieras som personer som deltar i etableringsinsatser. Statskontoret vill understryka att ungefär hälften av personerna som har deltagit i etableringsuppdraget deltar i andra arbetsmarknadspolitiska program i Arbetsförmedlingens regi (främst Jobb- och utvecklingsgarantin (JOB) eller Jobbgarantin för unga (UGA), 90 dagar efter avslutad etableringsplan.³ Även dessa personer har rimligtvis kompetenser som är värda att tillvarata inom det svenska skolväsendet. Statskontoret anser därför att regeringen bör överväga att vidga målgruppen för de föreslagna arbetsmarknadsutbildningarna till att omfatta även dessa personer.

Generaldirektör Ingvar Mattson har beslutat i detta ärende. Utredningschef Jessica Bylund och utredare Stina Petersson, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Ingvar Mattson

Stina Petersson

³ Arbetsförmedlingen (2015) *Arbetsförmedlingens Återrapportering 2015 Etablering av vissa nyanlända – statistik kring etableringsuppdraget* s. 76